

Plenum

Tisdag 26.5.2015 kl. 14.00—15.41

4. Regeringens årsberättelse 2014

Berättelse B 9/2015 rd

Remissdebatt

Andre vice talman Ben Zyskowiec: Ärende 4 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Ärendet remitteras till revisionsutskottet, som de övriga fackutskotten enligt arbetsordningen kan lämna utlåtande till senast 25.9.2015.

Debatt

14.06 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen vuosikertomuksessa kiinnitti huomiota valtionhallinnossa meneillään oleva vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelma, joka antaa kuvan hienosta ohjelmasta, jolla virastoja yhdistelemällä, sähköisiä ohjelmia luomalla ja henkilöstöresursseja vähentämällä saadaan valtavat säästöt aikaan. Sivulla 18 mainitaan, että vuoteen 2020 mennessä saavutetaan 400 miljoonan säästöt.

Kuten tuossa aikaisemmassa puheenvuorossani kerroin, olen vuosia toiminut eri viranomaisissa esimiestehtävissä ja olen ollut viemässä läpi erilaisia organisaatiomuutoksia.

Olen samaa mieltä siitä, että tehokkuutta ja tuottavuutta tulee hakea virastojen optimallisella koolla ja erilaisin sähköisin palveluin. Haluaisin tuoda teidän tietoonne kuitenkin käytännön elämästä sellaisia seikkoja, jotka eivät täältä ilmene.

Tuomioistuinten toimipisteverkkoa on karsittu, ja olen läheltä seurannut muutamia vuosia sitten tehtyä Riihimäen käräjäoikeuden yhdistämistä. Siirtymäkausi kesti kaksi vuotta ennen kuin päästiin yhteen rakennukseen, sillä käräjäoikeudelle piti remontoida uudet tilat Hyvinkään virastotaloon. Töiden järjestely oli erittäin hankalaa kahdessa eri virastossa, ja asiakkaatkin sekaantuivat välillä, että kumpaan käräjäoikeuteen heidän piti mennä istunto-paikalle. Myös etäjohtaminen ja muu asioiden hoito oli hankalaa. Se oli myös kalliimpaa kuin yhdessä paikassa toimiminen. Näin ollen, kun yhdistämispäätöksiä virastoissa tehdään, tulisi etukäteen varmistaa, mikä on se järkevä ajankohta, jotta on myös toimitilat, minne siirtyä.

Nyt tällä hetkellä ovat lausunnoilla käräjäoikeuksien lisäyhdistymiset. Mielestäni nämä tämmöiset yhdistämiset tulisi tehdä kerralla eikä tehdä koko aika uusia yhdistämisiiä. Tämä tulisi halvemmaksi ja olisi myös inhimillisempää työntekijöille ja myös asiakkaille, jotka eivät pysy perässä, mikä oma tuomioistuin milloinkin on. Myöskään pelkkä toimipisteiden karsiminen ei auta tuomioistuinten pitkiin käsittelyaikoihin eikä tuomareiden jutturuuhkiin, kun samaan aikaan tuomioistuimissa karsitaan henkilöstöä. Monesti käsittelyajat ovat useita kuukausia. Saimme myös viime syksynä lukea, kuinka tuomarit ovat loppuunpalamispisteessä juttumääriensä alla. Tuomioistuimissa joudutaan järjestämään asianosaisten näin halutessa vaikka viikon pääkäsittely niin 100 euron kuin 10 000 euron intressissä.

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

Mielestäni voisimme pohtia erilaisia tutkimuskynnyksiä tai pakkosovittelua pienissä riidoissa.

Täällä mainitaan myös yhtenä hyvänä työkaluna sähköiset järjestelmät. Kyllä, se on totta, mutta niiden pitäisi olla hyviksi työkaluiksi tarkoitettuja. Tunnen paljon käräjätuomareita ja olen heiltä kuullut, että muutaman vuoden tuomioistuimissa käytössä ollut niin sanottu Ritu eli Rikosasioiden hallintajärjestelmä on hidastanut käytännön työtä valtavasti, vaikka tarkoitus oli varmaankin juuri toisinpäin. Käytännön esimerkkinä on se, että aikaisemmin sakkolapun pystyi kirjoittamaan käsin istunnossa muutamassa minuutissa, nyt se edellyttää sitä, että koneelle pitää kirjoittaa koko tuomio, ja siihen menee hyvin paljon aikaa, ja tämä jäykistää ja hidastaa työtä. Tämä ei varmaankaan ole ollut tarkoitus.

Toivoisin, että kaikki perehtyisivät myös tähän Suomen tuomariliiton lehdistötiedotteeseen 22.5.2015, joka on julkaistu heidän kokouksestaan nyt toukokuussa Turussa. Tässä peräänkuulutetaan juuri sitä, että tuomioistuimilla pitäisi olla riittävät resurssit, ja peräänkuulutetaan sitä, että perustettaisiin riippumaton tuomioistuinvirasto selvittämään näitä resursseja ja tätä kokonaistilannetta, niin että sitä lainsäädäntöä ei tehtäisi kuin tilkkutäkkiä.

Vielä sanon muutaman sanan maistraateista ja oikeusaputoimiston yleisestä edunvalvonnasta, josta täällä oli myös puhetta.

Maistraattien toimipisteitä on myös aika radikaalisti karsittu viime vuosina. Itse olen ollut esimiestöissä siellä ja oman substanssityön lisäksi olen joutunut toteuttamaan kaikki nämä uudistukset. Tämä aika on ollut pois varsinaisesta työstä, sillä kaikki yhdistämiseen käytetty aika on pois siitä työstä, mitä pitäisi asiakkaiden eteen tehdä, ja vähentää sitä tuottavuutta edelleen. No, nyt on taas suunnitteilla maistraattien yhdistäminen pääkaupunkiseudun maistraattien kesken. Ja taas tätä samaa, mitä tuomioistuintenkin kohdalla, että niitä nitkutetaan kahden vuoden välein. Että tehdään kerralla, jos tehdään, eikä koko aika rasiteta sitä koneistoa yhdistämisillä.

Peräänkuuluttaisin sitä, että vähennämme niitä töitä, jos haluamme ihan aidosti parantaa tuottavuutta ja tuloksellisuutta. Laki edellyttää viranomaisilta tietyt menettelyt. Maistraatissa näitä on esimerkiksi oikeusaputoimistojen yleisten edunvalvojien tilintarkastuksesta luopuminen. Maistraatti on Suomessa ainoa viranomainen, joka tarkastaa toisen viranomaisen kaikki päämiehensä puolesta tekemät tuhannet oikeustoimet. Siihen menee runsaasti henkilötyövuosia vuodessa. Ei siinä nyt ole mitään järkeä.

Sitten minä haluaisin kertoa vielä sellaisen asian, että kun yleisten edunvalvojien toimintoja yhdistettiin oikeusaputoimistoon, niin se on vaikeuttanut käytännössä monien työtä. Eli minäkin kirjoitin lausunnon oikeusministeriölle tästä ja tiedän, että monet oikeusavustajat kirjoittivat, mutta sitä ei ilmeisesti luettu, koska tämä laki meni sellaisenaan läpi. Eli kun yleiset edunvalvojat ja yleiset oikeusavustajat ovat saman toimiston henkilökuntaa, niin heitä koskevat samat esteellisyysäännökset. Ja kun virastoja on nyt niin paljon yhdistelty, niin usein käy niin, että esimerkiksi hyvinkääläinen päämies saakin edunvalvojan Lahdesta, kun se on ainoa lähin esteetön virasto, joka voi sellaisen tarjota. Tässä tullaan taas siihen, mistä tuossa edellisessä puheenvuorossani puhuin, että niitä virastojen lausuntoja oikeasti kannattaa lukea, koska siellä on tietoa siitä käytännöstä, mihin se johtaa. Nythän niitä oikeusaputoimistoja on koko ajan lisää yhdistelty, ja me olemmekin siellä maistraatissa aikaisemmin naureskelleet, että on varmaan kohta Lapista haettava se esteetön edunvalvoja.

Vielä haluaisin muistuttaa siitäkin, ettei aina tarvitse miettiä sitä, mistä saadaan karsittua, vaan voisimme myös miettiä lisätuloja. En tiedä, miten suhtaudutte tähän, mutta

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

maistraatin henkikirjoittajat ja päälliköt ovat jo vuosia tuoneet esille, että siviilivihkiminen maistraatissa esteiden tutkintoineen on täysin maksutonta ihan kaikille maailman kansalaisille. Esteiden tutkinnat esimerkiksi ulkomailta tulevan ihmisen kohdalla vievät meiltä maistraatin lakimiehiltä monesti tuntikausia. Tähän kun saataisiin muutaman kymmenen euron maksu, se toisi satojentuhansien eurojen tulot maistraattiin vuosittain.

Muistetaan se, että kukaan ei pysty tekemään määräänsä enempää, vaikka miten piiskaisimme ihmisiä. Olisi toivottavaa, että asiantuntevaa työvoimaa saataisiin jatkossakin tuomioistuimiin ja valtion asiantuntijavirkoihin.

Vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmaan kuuluu myös inhimillisen pääoman kehittäminen, mikä pitää sisällään hyvän esimiestyön ja kaikkien työkyvyn parantamisen. Yhdistämisen hurmassa ei tule unohtaa työntekijöitä, jos heistä halutaan paras mahdollinen ja motivoitunut työpanos. Jatkuva muutos kuormittaa ihmisiä valtavasti ja vähentää heidän työhyvinvointiaan. Asiakkaan kannalta tulee toimipisteverkon olla riittävä.

Tuossa 400 miljoonan säästötavoitteessa itselleni jäi vielä semmoinen kysymys, että olisi mielenkiintoista saada myös dataa niistä kuluista, joita nämä kaikki yhdistämiset aiheuttavat, että onkohan siinä laskettu tätä nettomenoa. Se ei sieltä minusta ilmennyt.

Arvoisa puhemies! Haluan lopuksi sanoa, että kun yhdistetään virastoja, niin tehdään se kerralla ja vähennetään myös lakisääteisiä tehtäviä aidosti. Tämä myös vähentää asiakkaiden byrokratiaa, kun kaikkea ei tule vahvistuttaa tai tarkastuttaa viranomaisissa.

14.15 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Meri oli aivan oikeassa, kun problematisoi tuottavuus- ja vaikuttavuusohjelman kokonaisuutta. Täytyy kuitenkin palauttaa mieleen vähän historiaa: Ennen edellisen vaalikauden alkua valtion tuottavuusohjelma oli yksiselitteisesti vain henkilötyövuosien vähentämisohjelma. Oli asetettu tavoitteet, kuinka monta tuhatta työpaikkaa pitää valtionhallinnosta poistaa, ja tätä vähentämistä suoritettiin sellaisillakin ulkoistamistoimenpiteillä, jotka jälkepäin tutkittuna tulivat valtiolle paljon kalliimmiksi eliikkä tuottavuuden kannalta olivat erittäin negatiivisia seikkoja.

Edustaja Meri oli myöskin oikeassa siinä, että varmasti valtionhallinnossa niin oikeuspuolella kuin muuallakin henkilöstö on aika lailla väsynyt siihen, että koko ajan on prosessit käynnissä, koko ajan organisaatiouudistukset käynnissä. Varmasti monta kertaa tulee mieleen, että milloin niitä varsinaisia töitä ehtii tekemään, kun on jatkuva myllerrys. Eliikkä työhyvinvointi pitää kyllä näissä tuottavuus- ja vaikuttavuusohjelmissa ottaa todella vakavasti.

14.16 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä edustaja Uotila oikeastaan käytti juuri sen puheenvuoron, minkä itsekin meinasin käyttää.

Edustaja Meri kuitenkin tuossa omassa puheenvuorossaan mainitsi, että pääkaupunkiseudulla näitä maistraatteja yhdistellään ja mitä tuskaa se sitten tuottaa. Ei se kosketa pelkästään pääkaupunkiseutua, vaan muun muassa Kymenlaaksossa nyt on suunnitelma, että Kotkan maistraatti yhdistettäisiin Kouvolaan.

Ymmärrän, että säästöjä joskus pitää hakea, mutta aivan loistava idea, minkä edustaja Meri tuossa puheensa lopuksi toi esille: eli jos kerättäisiin maksua esimerkiksi avioliittoon vihkimisestä siellä maistraatissa, mikä nykyään on ilmaista, ja sitten tämä avioliiton esteiden tutkinta, etenkin esimerkiksi ulkomaalaisten kohdalla, jos siitä saataisiin kerättyä tu-

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

loa, niin silloin ehkä ei tarvitsisi enää yhtään niitä maistraatteja mitenkään lakkauttaa tai yhdistellä.

14.17 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Meri otti puheenvuorossaan esille erittäin tärkeän tietohallintoasian, ja hän mainitsi Ritu-ohjelman. Vastaavanlaisia onnettomia järjestelmiä on kehitetty aika paljon. Yksi sellainen on muun muassa Salama, joka on omalta osaltaan ollut etanan vauhdilla tukkimassa monia järjestelmiä. Siksi onkin ihan syytä oikeasti miettiä, ovatko valtion tietohallinto ja nämä järjestelmät ihan sillä tasolla, millä niiden tulisi olla.

Ja jos ajatellaan tulevaisuutta, kun nimenomaan tältä ict-sektorilta on ajateltu, että saadaan myös suuria säästöjä, niin nyt on kyllä varmaan paikallaan pohtia, pitäisikö meidän jopa jäädyttää tällä hetkellä toteutettavia menoja, investointeja, hankintoja, ohjelmahankintoja, jos ne eivät ole tehtäviensä tasolla elikkä aikaansaa sitä palvelua, mikä niiden tulisi todellisuudessa tehdä. Nyt monella hallinnonalalla on noita vastaavankaltaisia ongelmia, joissa on syntynyt tukoksia (Puhemies koputtaa) ja asiat ovat jääneet jumiin, tapahtunut, ja tässä mielessä kyllä tähän on syytä kiinnittää todella huomiota.

Toinen varapuhemies Ben Zyskowicz: Palataan varsinaiseen puhujalistaan.

14.18 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Käsitlemme hallituksen vuosikertomusta vuodelta 2014. Tarkastelemme viime vaalikauden ja viime vuoden tapahtumia. Tällä viikolla kuulemme myös tarkemmin tulevan vuoden ja vaalikauden uutisista. Poimin kertomuksesta kohtia, joista voidaan ottaa ja varmasti otetaankin oppia tulevaa varten.

Viime vaalikaudella ministerivastuussa oli kaikkiaan 30 eri henkilöä. Osa siirtyi kesken vaalikautta sivuun vasemmistoliiton ja vihreiden jättäessä hallituksen, osa siirtyi täysin muihin tehtäviin eduskunnan ulkopuolelle, ja osa puolueista kierrätti ministereitään parin vuoden jälkeen. Näin suuri joukko ja sen vaihtuvuus eivät voi olla asioiden tehokkaan hoitamisen kannalta perusteltuja.

Lähtökohtana pitäisi olla, että ministeriksi valittu henkilö hoitaisi tehtäviään neljä vuotta, joka sekin on sangen lyhyt aika. Kolmestakymmenestä ministerivastuussa olevasta henkilöstä ainoastaan seitsemän oli ministerinä koko vaalikauden. Heistä vain neljä hoiti samaa tehtävää alusta loppuun. Tulevan hallituksen lähtökohta on parempi. Puolueita on kuuden sijasta mukana vain kolme. Tulevien ministerivalintojen lähtökohtana on oltava se, että valittu henkilö on tehtävässään neljä vuotta. Tavoite ministereiden määrän vähentämisestä on myös kannatettava. Painehan on yleensä ollut toiseen suuntaan: jokaiselle tärkeäksi koetulle asialle pitäisi olla oma ministerinsä. Johtamisen kannalta se on ongelmallista.

Ministerin tehtävä on vaativa. Se ei saa olla palkinto muista ansioista. Ministerin osaaminen ja aktiivisuus ovat Suomen menestymisen kannalta oleellisia. Hallituksen koko keskinäinen luottamus ja henkilöiden pysyvyys ovat Suomen menestyksen perustekijöitä. Jos suuryrityksessä olisi neljässä vuodessa ollut kaksi eri toimitusjohtajaa ja heidän lisäksi 29 muuta johtajaa, joista vain neljä olisi pysynyt koko ajan samassa tehtävässä, kysymyksessä oleva yritys olisi kriisiyhtiö.

Vuosikertomuksen mukaan Suomella on olemassa kriisin piirteitä. Kestävyyssvajetta ei saatu vaalikaudella kurottua umpeen, eikä valtion velkasuhde kääntynyt laskuun. Talouskasvu oli heikkoa, ja ennusteet eivät lupaa paljon parempaa. Tavaravienti romahti vuosina 2008—2009 ja on elpynyt siitä vain vähän. Kuntien tehtävien ja velvoitteiden karsinta oli

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

haasteellista, eikä tavoitteessa onnistuttu. Sote-uudistus jäi toteutumatta. Verotulojen kasvu oli vaikeaa. Uudella hallituksella, valittavilla ministereillä sekä eduskunnalla riittää tehtävää. — Kiitos.

14.21 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen vuosikertomuksessa 2014 sivulla 31 kerrotaan, että hallitusohjelman mukaisesti poliisipalvelut turvataan koko maassa. Tässä tarkoituksessa toteutettavassa poliisin hallintorakennemuutuksessa, Pora 3:ssa, erityistä huomiota on kiinnitetty poliisipalvelujen saatavuuteen maan eri osissa sekä liikenteen valvontaan ja liikenneturvallisuustyöhön.

Hallintorakennemuutuksesta vuosikertomuksessa kerrotaan, että Pora 3 -hanke on edennyt hyvin asetettujen tavoitteiden suuntaan ja suunnitelmien mukaan. Kertomuksen voi vähintäänkin kyseenalaistaa, tai sitten tavoitteet ja suunnitelmat ovat olleet hyvin vaatimattomia. Ainakaan veronmaksajien etu tämä uudistus ei ole ollut tähän kevääseen saakka. Mikäli poliisin hyvä paikallinen näkyvyys ja alueen tuntemus tarkoittaa esimerkiksi sitä, että osissa maakuntien kaupungeista ei yöaikaan ole fyysisesti poliisipartiota lainkaan, ei voida puhua mielestäni riittävästä näkyvyydestä.

Harvaan asutulla alueella, kuten Itä- ja Pohjois-Suomessa, osa poliisin valvonta- ja hälytystoiminnasta on turvattu jo useamman vuoden ajan viranomaisyhteistyössä Rajavartiolaitoksen kanssa. Ilman tätä yhteistoimintaa riittävät turvallisuuspalvelut olisivat olleet usein pelkkää toivetta. Tällä tavoin poliisin näkyvyys on turvattu harvaan asutussa Suomessa vielä vuonna 2014, ja tilanne on 2015 tänä päivänä ihan sama. Mielestäni se ei ole riittävä.

Heti Pora 3:n alussa poliisihallinnon kulut nousivat niin, että pelkät palkankorotukset aiheuttivat valtakunnan tasolla 65—70 kenttäpoliisin henkilötyövuoden vähennystarpeen. Tämän hallinto- ja esikuntaportaalan palkankorotusten kustannuslisäyksen on Poliisihallituksen toimesta ilmoitettu olevan väliaikainen, koska joillakin aikataulussa osa hallinnosta eläköityy. Huomioitavaa on, että vie vielä pitkän aikaa, ennen kuin hallinto supistuu niin paljon, että saavutetaan hallinnon kuluissa edes lähtötaso.

Uudistuksen tarkoituksenaan oli hallintokulujen säästö, ei korottaminen. Vuoden 2016 loppuun mennessä tämä ei ole mahdollista, vaikka meille niin tässä hallituksen vuosikertomuksessa vakuutetaan. Iltalehden Taloustutkimuksella 2015 viikolla 9 teettämässä tutkimuksessa 72 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, ettei poliisipalveluita ole saatavilla tasavertaisesti. Vain 1 prosentti suomalaisista katsoo, että eduskunta onnistui erittäin hyvin tavoitteessaan taata poliisipalvelut. 11 prosenttia suomalaisista ei luota ollenkaan siihen, että poliisi ehtii avuksi hädän hetkellä.

Voikin hyvällä omallatunnolla kysyä, että tästäkö maksamme tasapuolisesti veroja ja onko se edes syrjäseudulla asuvilla tarpeen. Vuoden 2014 poliisibarometrin mukaan poliisi on kansalaisten mielestä edelleenkin muun muassa selvästi tärkein lähiyhteisön turvallisuuden parantamisessa, ja näin on oltava mielestäni jatkossakin. Haluamme olla eurooppalaisia. Miksi emme ole sitä myös poliisipalveluiden saatavuuden suhteen? Suomessa on Euroopan vähiten poliiseja per kansalainen. Eurooppalainen keskiarvo on yksi poliisimies 400 asukasta kohden. Suomessa suhdeluku on yksi poliisimies 733 asukasta kohden. Viimeisen neljän vuoden aikana poliisien määrä on Suomessa vähentynyt noin 400:lla, samaan aikaan hälytystehtävien määrä on ollut jyrkässä kasvussa.

Arvoisa puhemies! Haluan tuoda esiin vielä liikennevalvonnan nykyisen tilan. Liikkuvan poliisin lakkauttamisen myötä liikennevalvonta on vähentynyt huolestuttavasti. Jo

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

vuoden 2014 osalta voidaan poliisin virallisista tilastoista todeta, että esimerkiksi raskaan liikenteen valvonta on vähentynyt 12,8 prosenttia edellisvuoteen nähden. Tämän vuoden tammi-, helmi- ja maaliskuun aikana liikennevalvonta on vähentynyt verrattuna edellisvuoden vastaavaan aikaan koko Suomessa 12,3 prosenttia ja raskaan liikenteenkin valvonta 20,3 prosenttia. Tämä ei ollut poliisin hallintorakenteen uudistuksen tavoite. Tavoitteena oli pitää liikennevalvonnan taso vuoden 2012 tasolla, josta se on nyt varsin kaukana.

Jos poliisin hallintorakenneuudistuksen tarkoituksena on ollut tehostaa toimintaa, niin siinä on onnistuttu sillä, että entistä suurempaa hälytysmäärää hoitaa entistä vähemmän poliisihenkilökuntaa. Nykyinen poliisimäärä ei ehdi valvoa liikennettä tavoitteiden mukaisesti. Se kiirehtii nyt vain hälytystehtävältä toiselle.

14.28 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Mikä voisikaan olla parempi hetki käsitellä ja arvioida hallituksen edellisen vuoden toimintaa ja toimenpiteitä kuin juuri nyt, uuden hallitusohjelman julkaisemisen kynnyksellä? Tilanteessa, jossa väistynyt hallitus epäonnistui keskeisissä tavoitteissaan työttömyyden vähentämisen ja julkistalouden vakauttamisen osalta, on vähintäänkin paikallaan arvioida, miksi näin kävi.

Viisas poliitikko on sellainen, joka pysähtyy arvioimaan, miksi tehdyt poliittiset toimenpiteet eivät tuottaneet toivottua ja odotettua tulosta.

Kuten hallituksen vuosikertomuksessa kerrotaan, olivat hallituksen kolme keskeisintä painopistealuetta köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäiseminen, julkisen talouden vakauttaminen sekä kestävä talouskasvu, työllisyyden ja kilpailukyky vahvistaminen.

Vaikka viime hallituskauden alussa tehtiin myönteisiä päätöksiä, kuten perusturvan tasokorotus ja puolison tulojen vaikutuksen poistaminen työmarkkinatuen osalta, päätti hallitus kehysriihessään vuoden 2014 alussa leikata indeksikorotukset perusturvaan ja eläkeisiin. Tämä leikkaus heikensi siten jo valmiiksi pienituloisten opiskelijoiden, työttömien ja eläkeläisten taloudellista asemaa. Sen lisäksi, että tämä päätös heikensi pienituloisten ostovoimaa, oli se ilmiselvästi ristiriidassa köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisemisen kanssa. Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitea ilmoittikin helmikuussa käsiteltyään aiheeseen liittyvän kantelun, että sosiaaliturvaetuuksien vähimmäistaso Suomessa on riittämätön. Samaan lopputulokseen tuli Terveystalouden ja hyvinvoinnin laitos vuoden alussa julkaistussa omassa perusturvan riittävyyttä koskevassa arvioinnissa. Sen mukaan perusturva Suomessa on edelleen riittämätön suhteessa kohtuulliseen minimikulutukseen.

Julkisen talouden vakauttamisen osalta vuosikertomus puhuu puolestaan: niin alijäämä, työttömyys kuin velkaantuminen jatkoivat kasvuaan.

Kestävä talouskasvu ja parantuneen työllisyyden sijaan supistui kokonaistuotanto vuonna 2014, kun hallituksen talousarvioesityksessä syksyllä 2013 vielä arvioitiin sen kasvavan 1,2 prosenttia. Niin yksityinen, kotimainen kuin ulkomainen kysyntä supistui.

Arvoisa puhemies! Vuoden 2014 hallituksen vuosikertomuksesta käy hyvin ilmi, kuinka silloista talouspoliittista linjaa on vaivannut ennen kaikkea kaksi asiaa: toistuvat liian optimistiset arviot talouskasvun ja taloustilanteen kehityksestä sekä suhdannepolitiikan puute ja sopeutuksen jatkaminen taloustilanteen jatkuvasta heikentymisestä huolimatta. (Olavi Ala-Nissilä: Mikä on edustajan vaihtoehto?)

Siitä huolimatta, että mitään talouspolitiikalle asetetuista tavoitteista ei ole saavutettu, perustellaan lisäsopeutusta ja veronkevennyksiä yleensä sillä, ettei ole sopeutettu ja keven-

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

netty veroja tarpeeksi. Mutta kuinka pitkään oikein tulisi odottaa ennen kuin voi vaatia edes jotain luvatuista tuloksista? Kuinka paljon hyvinvointipalvelujen rahoituspohjaa pitää heikentää mahdollisesti ehkä joskus syntyviä dynaamisia vaikutuksia odotellessa?

Muun muassa talouspolitiikan arviointineuvosto totesi vuoden alussa julkaistussa raportissaan, että finanssipolitiikan kiristys vuodelle 2015 oli suhdannetilanteeseen nähden huomattavan suuri, ja lisäsi vielä omana suosituksenaan kehotuksen välttää talouspolitiikan lisäkiristämistä vallitsevassa suhdannetilanteessa, koska se todennäköisesti johtaisi työttömyyden kasvuun.

Kuten hallituksen vuoden 2014 vuosikertomuksessa kerrotaan, supistuivat niin yksityinen kulutus, yksityiset investoinnit kuin rakennus- ja laiteinvestoinnit. Ilman julkista kysyntää, joka viime vuonna lisääntyi, olisimme todennäköisesti vielä syvemmissä taloudellisissa ongelmissa.

Arvoisa puhemies! Nämä ovat muutamia tosiasioita, jotka pitää ottaa huomioon, kun talouden tilannekuvasta puhutaan. Ehkä heikot tulokset johtuvatkin siitä, että tilannekuva on väärä. (Olavi Ala-Nissilä: Lisää velkaa!)

14.33 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen vuosikertomus kertoo raakaa totuutta siitä, missä tilanteessa Suomi on elänyt ja missä me elämme. Talous näyttää edelleen haasteelliselta. Talous on supistunut ja vienti pysähtynyt, kun myös kotimainen kysyntä on heikkoa. Työllisyys on vaikea, ja työttömyys koskettaa yhä useampaa perhettä mutta myös nuoria.

Nostan tästä hallituksen vuosikertomuksesta esiin asunnottomuuden ja toimet sen torjumiseen. Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisohjelma on toki vähentänyt pitkäaikaisasunnottomuutta, mutta nuorten tilanne on edelleen haasteellinen. Muun muassa pääkaupunkiseudulla on yli tuhat asunnottomia alle 25-vuotiasta. Pääkaupunkiseudulla onkin kehitetty asunnottomuutta torjumaan hanke Oman muotoinen koti, jonka tarkoitus on, että vuoteen 2018 mennessä meillä ei olisi enää asunnottomia nuoria.

Syrjäytyminen lähtee siitä, että ei löydy opiskelupaikkaa ja sen myötä nuori ei löydä sijaa yhteiskunnassa, ja siihen myös tätä asunnottomuus liittyy. Meidän tuleekin tehdä kaikemme, jotta nuorten syrjäytymiseen katsotaan edelleenkin hyvin vakavasti.

Lisäksi tulevaisuudessa täytyy edelleen kiinnittää huomiota harmaan talouden torjuntaan. Se on ollut menneellä kaudella hyvää ja asianmukaista. Sosiaali- ja terveystaloudet pitää saada toimiviksi kaikille. Lastensuojelu on myös se, mitä täytyy seurata koko ajan ja resursseja sinne suoda.

Sosiaalihuoltolaki on astunut juuri voimaan, ja se on erittäin hyvä, koska se tähtää ennaltaehkäisyyn ja on syntynyt muun muassa pikku-Eerikan tapauksen johdosta. Ennaltaehkäisy on hyvä keino ehkäistä syrjäytymistä ja ihmisten toivottomuutta.

14.35 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Hallituksen vuoden 2014 toimintakertomuksen sivulla 15 puhutaan köyhyydestä, eriarvoisuudesta ja syrjäytymisestä. Kappaleessa todetaan, että perusturvan taso on hallituskaudella kohentunut ja siinä merkittävien tekijä olivat vuonna 2012 tehdyt korotukset työttömyyspäivärahaan ja toimeentulotukeen. Myös puolison tarveharkinnan poisto ja opintotuen sitominen indeksiin olivat menneen hallituskauden historiallisia päätöksiä. Perusturvan parannusten ansiosta köyhyys ja tuloerot eivät ole kasvaneet, kertomuksessa todetaan.

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

Päätökset perusturvan parantamisesta olivat hallituskauden parhaita ja tärkeimpiä päätöksiä, ja vasemmisto oli niitä hallituksessa voimakkaasti ajamassa. Vaikka menneellä hallituskaudella oli huonojakin päätöksiä ja epäonnistumisia, niin näistä päätöksistä voi todella olla ylpeä. Sen sijaan ylpeä ei voi olla keväällä 2014 tehdyistä päätöksistä, joiden seurauksena vasemmistoliitto joutui lähtemään hallituksesta. Keväällä 2014 hallitus käänsi kelkkansa ja alkoi leikata köyhimmiltä leikkaamalla perusturvan indeksejä ja lapsilisiä. Me emme hyväksyneet leikkauksia perusturvaan, joten jouduimme hyppäämään pois hallituskelkasta.

Arvoisa puhemies! Meillä on nyt käsissämme noottikriisi, kuten kertomuksen sivulta 15 selviää. Euroopan neuvosto on lähettänyt Suomelle nootin, jossa se moittii Suomea liian matalasta perusturvan tasosta. Perusturvan riittämättömyys on arkipäivää ihmisille, jotka seisovat leipäjonoissa ja joiden tulot eivät riitä vuokraan ja laskujenmaksuun. He tietävät sen ilman noottejakin, mutta toivottavasti nootti herättelee meitä täällä eduskunnassa ja Smolnassa. Nootista huolimatta hallituksenmuodostajapuolueet suunnittelevat nyt perusturvan indeksien uudelleen leikkaamista, ja voi kysyä, kuinka kestävää sosiaalista politiikkaa se on tilanteessa, jossa perusturvan taso on jo todettu riittämättömäksi.

Arvoisa puhemies! Viime vuoden talouslukuja katsottaessa ei voi olla kiinnittämättä huomiota yhteisöveron roiman alennuksen budjetissa tuottamaan aukkoon, joka on noin 800 miljoonaa. Vasemmistoliitto oli hallituksessa hyväksymässä yhteisöveron suurta alennusta mutta epäili jo silloin, onko iso alennus järkevä ja onko luvattuja dynaamisia vaikutuksia tulossa.

Ainakaan vielä hallituksen toimintakertomusta katsomalla ei dynaamisia vaikutuksia voi havaita, ellei sitten irtisanomisia ja isoja osingonjakoa sellaisiksi lasketa. Tehokkaampaa yritys- ja työllistämispolitiikkaa voisi olla suunnata pk-yrityksille enemmän tukea. On muistettava, että arvonlisäveron korotukset ovat myrkkynä nimenomaan keskisuurille ja pienille yrityksille, joihin suurin osa viime aikojen työpaikoista kuitenkin on syntynyt. Kasvua pitäisi tukea mieluummin panostamalla tutkimus- ja kehitystoimintaan, laittamalla paukkuja innovaatiopolitiikkaan ja kannustamalla yrityksiä investoimaan verotuksellisin keinoin ja tuin.

Arvoisa puhemies! Ainakin nyt, kun katsotaan vuoden 2014 toimintakertomusta, vaikuttaa, että yhteisöveron roima lasku oli hintaansa nähden tehoton kasvu- ja työllisyyspanos. Toivottavasti tulevaisuus osoittaa toisin.

Toivottavasti tästä kuitenkin otetaan oppia, kun mietitään tulevaa kasvu- ja työllisyyspolitiikkaa.

14.39 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen vuosikertomus antaa liitteineen riittävän kattavat tiedot vuoden 2014 talousarviossa esitettyjen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisesta. Valitettavasti oma näkemykseni, joka on osin yhteneväinen Valtiontalouden tarkastusviraston taholta esitetyn kritiikin kanssa, ei tue tätä esitettyä käsitystä.

Oma kritiikkini kohdistuu vaikuttavuuden mittaristoihin, jotka ovat monin paikoin huonosti rakennettuja. Vielä tätäkin enemmän kritisoin vaikuttavuusarvioiden puutetta päätöksenteossa ylipäättään ja sen perusteena. Pitkällä aikavälillä olemme huomanneet, kuinka kalliiksi käy politiikka, jossa vaikuttavuusarvioita ei tehdä pitkälle aikavälille vaan päätösten pohjana ovat nopeat säästöt. Nopeat voitot ovat erittäin kallista politiikkaa. En usko

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

kuitenkaan, että kukaan meistä kansanedustajista tai tulevista ministreistä tässä taloudellisessa tilanteessa haluaa lisää kustannuksia edes sinne 10 vuoden päähän.

Esimerkiksi ennalta ehkäisevää toimintaa on tutkittu laajasti. Se on kiistatta edullisin tapa huolehtia kansalaisten hyvinvoinnista. Yksin alkoholista aiheutuu vuosittain Suomen julkiselle taloudelle kustannuksia 5—13 miljardia euroa. Useat asiantuntijat sanovat, että parasta alkoholipolitiikkaa on erinomainen varhaiskasvatus ja päivähoito sekä peruskoulu-

tus. Eri puolilla Suomea puhuttavat nyt koululakkautukset. Otin selvää koululakkautusten taloudellisista vaikutuksista, ja hämmästykseni sain tietää, että Suomesta puuttuu kokonaan koululakkautuksen taloudelliseen seurantaan liittyvä tutkimus. Kuitenkin meillä on maassamme toiminut jo vuosikymmeniä esimerkiksi koulutuksen arviointineuvosto, nykyinen koulutuksen arviointikeskus, jonka pääasiallinen tehtävä on nimenomaan koulutuspoliittiseen päätöksentekoon liittyvien tutkimuksien tuottaminen. Kouluverkkoihin liittyvät päätökset ovat Suomessa perustuneet pelkästään mutu-tietoon, koska mitään tutkimus- tai seurantatietoja säästöjen tosiasiallisesta toteutumisesta ei ole ollut saatavilla. Sivistysvaltio Suomessa päätöksiä ei ole tehty tietoon perustuen, vaikka kysymyksessä on monen lapsen ja perheen hyvinvointi sekä sivistyksen perusta.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on laskenut, että yksi syrjäytynyt nuori maksaa 1,2 miljoonaa euroa. Etelä-Pohjanmaan lapsiperhepalvelut -hankkeessa laskettiin, että kustannukset ehkäisevästä työstä, jotta nuori ei keskeytä opintojaan eikä siten mahdollisesti syrjäydy, ovat reilut 11 000 euroa. Suomella ei ole enää varaa päätöksiin, jotka tehdään ilman riittäviä vaikuttavuusarviointoja.

Tietoja vaikutuksista tarvitaan pitkän aikavälin lisäksi myös siihen, että toivotut säästöt tulevat lyhyellä aikavälillä. Tästä esimerkkinä viime kauden lapsilisien leikkausten kompensoiminen monimutkaisella lapsivähennyksellä, joka lisäsi byrokratiaa, eivätkä säästöt siksi toteutuneet.

Näyttää siltä, että tuleva pääministeri kuuluttaa poliitikoilta tulosvastuuta. Toivottavasti tämä tarkoittaa myös sitä, että ensi kaudella tehdään päätöksiä tietoon perustuen ja ajetaan lyhyiden valojen sijaan reilusti pitkillä valoilla.

14.43 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen toimintakertomuksesta vuodelta 2014 käy lohduttomasti ilmi se tila, mihin Suomen julkinen talous on joutunut vuonna 2008 puhjenneen finanssikriisin ja sitä seuranneen eurokriisin jäljiltä. Julkinen velka on alle vuosikymmenessä kaksinkertaistunut yli 100 miljardiin euroon, ja valtiontalous on jämähäntynyt pysyvästi alijäämäiseksi. Suomen talouden kuralleajo ei tiedä hyvää lähitulevaisuutta ajatellen, jolloin väestömme ikääntymisen kustannukset tulevat yhä lisää rasittamaan julkistaloutta kasvavina sosiaali- ja terveystoimen menoina.

Nyt perjantaina nimitettävän uuden hallituksen on otettava uusi asento talouspolitiikassa ja pyrittävä käyttämään tulevalla nelivuotiskaudella kaikkia mahdollisia elinkeino- ja fiskaalipoliittisia välineitä stimuloidakseen Suomen uudelle talouden kasvu-uralle.

Arvoisa herra puhemies! Suomi on vuonna 2012 alkaneen kaksoistaantumisen seurauksena vaarassa ajautua Kreikan tielle. Suomen krooninen julkisen talouden alijäämä ja räjähtänyt julkisvelan taso ovat johtamassa siihen, että entisen talouden mallioppilaan taloudenpitoa ei pian erota mikään Etelä-Euroopan maiden manjama-tyyppisestä taloudenpidosta, jossa ikävät asiat jätetään mieluummin huomenna päätettäväksi, jolloin tilanne on jo ehtinyt kriisiytyä.

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

EU-komissio Suomen itse solmimien talouskurisopimusten perusteella on antanut Suomelle pari viikkoa sitten vakavan varoituksen maamme taloushoidosta koskien julkisen talouden alijäämää ja velkatasoa. Talouskurisopimuksen on muuten ollut hyväksymässä myös vasemmistoliitto, jonka riveistä on sittemmin esitetty, ettei sopimusta ja sen tulkin-taa käytännössä noudatettaisi. Jos pian aloittava uusi hallitus ei saa talouden suuntaa kää-nettyä jo kohtuullisen lyhyessä ajassa, on vaarana, että joudumme komission kurinpitotoi-menpiteiden kohteeksi ja toteuttamaan ankaran julkisen talouden matokuurin Brysselin by-rokraattien mahtikäskyjen mukaisesti, mikä väistämättä alentaisi suomalaisten aineellisen hyvinvoinnin keskimääräistä tasoa.

Arvoisa herra puhemies! Ainoa tapa välttää tämä Brysselin pakkovaltaan joutuminen on toteuttaa nyt edellisistä hallituksista poiketen sinivalkoista elinkeino- ja finanssipolitiik-kaa, jotta saisimme julkisen taloutemme tasapainoon sekä luotua uutta kasvua ja työtä Suo-men kansalle. Leikkaukset voimme joko tehdä itse tai odottaa sitä, että EU-komissio käy-tännössä päättää niistä puolestamme. Meidän on syytä valita ensimmäinen vaihtoehto edel-lä mainituista. Itsenäiset rahapoliittiset keinot eivät talous- ja rahaliiton jäsenyyden myötä ole työkalupakissamme ja siten käytössämme.

Arvoisa herra puhemies! Nyt on konservatiivisen yhteiskuntapolitiikan aika.

Toinen varapuhemies Ben Zyskiewicz: Seuraavaksi kansanedustaja Timo Heinonen Lo-pelta. (Antero Laukkanen: Tärkeä tieto!)

14.47 Timo Heinonen kok: Arvostettu puhemies! Hyvät edustajakollegat! Mennyt vuotta ei voi sivuuttaa puhumatta Ukrainasta ja ennen muuta Venäjän toimista Ukrainassa. Ukrainan konflikti muutti kansainvälistä toimintaympäristöämme merkittäväällä tavalla. Tässä hallituksen toimintakertomuksessa todetaan, että uutta globaalia suurvalta-asemaa tavoitteleva Venäjä rikkoi toimillaan kansainvälisen oikeuden keskeisiä normeja ja Euroo-pan turvallisuuden peruseräkkeitä ja haastoi läntisen arvomaailman. Venäjä liitti sotatoi-min Krimin niemimaan itseensä nopealla poliittis-sotilaallisella operaatiolla. Vaikka rau-haa on tavoiteltu ja Minskin neuvottelut käyty, niin tilanne ei ole vakiintunut niin, että voi-simme edes suunnitella pakotteista luopumista.

Kriisi on johtanut siis EU:n ja Venäjän välisten suhteiden perusteelliseen muutokseen. EU asetti Venäjälle asteittain kiristettyjä rajoittavia toimenpiteitä. Niiden tarkoituksena on ollut painostaa Venäjää konfliktin poliittiseen ratkaisuun. Venäjä ei ole kuitenkaan toimi-nut toivotulla tavalla. Kaikki keskeiset prosessit, kuten viisumikeskustelut, neuvottelut EU:n ja Venäjän välisestä uudesta perussopimuksesta, on jouduttu keskeyttämään, eikä niiden jatkamiseksi ole edellytyksiä tälläkään hetkellä.

On huomionarvoista, että tapahtumat Ukrainassa johtivat myös humanitäärisen ja ihmis-oikeustilanteen huonontumiseen viime vuoden lopulla. Suomi on ollut tässä työssä aktiivi-nen auttaja. Itse asiassa Suomesta tuli yksi suurimmista monitorointimission tukijoista myös henkilöresurssien suhteen, ja Suomi antoi Ukrainalle viime vuonna tukea 6,4 miljoo-naa euroa.

On tullut selväksi, että Ukrainan kriisi ei ole nopeasti ohi menevä vaihe. Se tulee tavalla tai toisella näkymään myös meidän oman kotimaamme tilanteessa vielä pitkään. Venäjän ja läntisen yhteisön suhteet tulevat pysymään aivan varmasti jännitteisinä vielä tämän vuo-den ja useampia vuosia eteenpäin. Tällä on myös pitkävaikutteiset vaikutukset myös mei-

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

dän maamme ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan ja myös laajempaan kansainväliseen asemaan sekä EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan.

Arvoisa puhemies! Haluan antaa kiitosta maamme hallitukselle ja ennen muuta maamme tasavallan presidentille hyvästä, aktiivisesta ulkopolitiikan hoidosta myös tässä kriisitilanteessa. Suomen keskeisiä strategisia tavoitteita, EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhtenäisyyttä on pidetty vahvasti esillä, ja kriisin edetessä tasavallan presidentti, pääministeri ja ulkoministeri ovat käyneet keskusteluja niin Venäjän kuin Ukrainan johdon kanssa. Olemme siis hyödyntäneet niitä toivottuja ja niitä hyviä suomalaisia kahdenvälisiäkin suhteita niissä määrin kuin ne tämäntyyppisissä tilanteissa ovat mahdollisia. Ratkaisuponnisteluja on siis Suomen toimesta tehty monilla eri rintamilla, ja mainitsematta ei voi jättää myöskään edustaja Kanervan merkittävää työtä Etyjin johdossa.

Suomen hallitus osallistui pakotepolitiikkaan, valmisteluun, läheisessä yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden, komission ja Euroopan ulkosuhdehallinnon kanssa. Vaikka tätä on arvosteltu, että olemme mukana tässä pakotepolitiikassa, niin silloin on syytä kysyä arvostelijoilta, mikä olisi ollut oikea ratkaisu. Olisiko meidän pitänyt katsoa läpi sormien Venäjän sotatoimia tai sotatoimia tukevia toimintoja itsenäistä valtiota kohtaan, loukkauksia itsenäisen maan alueita kohtaan, toimia Krimillä ja muilla alueilla? Minun mielestäni ei. Vaihtoehdot ovat silloin vähissä, ja näistä vaihtoehdoista on käytetty pakotteita.

Vallitsevissa oloissa Suomen ja Venäjän välistä yhteistyötä on jouduttu kuitenkin arvioimaan uudestaan ja muun muassa korkean tason kahdenvälisiä tapaamisia on jouduttu vähentämään ja peruuttamaan, ja sekin on minun mielestäni ollut tässä tilanteessa oikea ratkaisu. Mutta se ei kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että Venäjä on tälläkin hetkellä meille tärkeä kauppakumppani. Venäläismatkailijoita Suomeen tulee edelleen, vaikka heidän määränsä on vähentynyt, kuten myös muu yhteistyö maittemme välillä, niin myös yritysten kesken.

Arvoisa puhemies! On todettava, että meillä ei ole tällä hetkellä mahdollisuuksia puhua pakotteiden purkamisesta. Itse en tiedä, mitä pitäisi tapahtua loppujen lopuksi, että voitaisiin puhua siitä, että pakotteita ryhdyttäisiin purkamaan. On varmasti aihetta keskustella tietysti rauhasta ja tilanteen vakauttamisesta Ukrainassa, mutta myös Krimin tilanteen ratkaisu on osa tätä kokonaisuutta.

Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen vuosikertomuksessa ovat yllättävän pienellä, itse asiassa kokonaan puuttumaan jäävät tapahtumat terroristijärjestö Daeshin toimesta Syyriassa, Irakissa ja Levantissa. Isil-järjestö on terrorisoinut tätä aluetta ja aiheuttanut myös merkittävää muutosta meidän Euroopan turvallisuustilanteeseen mutta myös kotimaamme turvallisuustilanteeseen. Hallitus sivuuttaa tämän kokonaan omassa toimintakertomuksessaan. Välimeren pakolaiskriisi on sellainen, mitä tässä ei käsitellä, ja vuosikertomus ei käsittele myöskään kasvanutta uhkaa Suomessa, sisäisen turvallisuuden uhkaa, ei terroristiuhkan kasvua eikä myöskään kotouttamisen ongelmia, joista osa liittyy Daesh-järjestön riveihin lähteneisiin suomalaisiin. Toivon, että nämä asiat eivät kuitenkaan jää huomiotta, sillä niillä on suuri vaikutus niin koko Euroopan turvallisuuteen kuin tulevaisuuteenkin kuten myös kotimaamme turvallisuuteen.

Arvoisa puhemies! Tässä toimintakertomuksessa käydään hyvin läpi myös meidän maanpuolustuksen tilannetta, myös yhteistyön syventämistä Suomen ja Ruotsin välillä. Itse toivon, että työnsä aloittava hallitus lähtee aktiivisesti ja vahvasti uudistamaan lainsäädäntöä niin, että edes tuo avunanto tai avun vastaanottaminen olisi tulevaisuudessa mahdollista. Sitä se ei tällä hetkellä ole.

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

Arvoisa puhemies! Itse olen huolissani Venäjän toimista Ukrainassa ja toivon, että Suomi jatkaa aktiivista työtä niin EU:n kanssa kuin kahdenvälisinkin suhtein tilanteen lopulliseksi ratkaisemiseksi.

Toinen varapuhemies Ben Zyskowicz: Kiitos, edustaja Timo Heinonen Lopelta.

14.55 Simon Elo ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen tässä halusi esittää hallitukselle kiitosta; nyt täytyy esittää sitten hieman kritiikkiä. Edustaja Saarakkala erinomaisesti toi esille niitä asioita, jotka liittyvät nyt Suomen kasvaneeseen valtionvelkaan ja taloustilanteeseen, ja mitä keinoja vaaditaan.

Tästä, sanotaanko, varsin tuhdista vuosikertomuksesta haluan erityisesti ottaa esille tosiaan tämän valtionvelan. Sivulla 71 on se kaikkein tärkein kuvio, jos ajattelee tavallista suomalaista, sanotaanko, perussuomalaista. Täällä näkyy, että valtionvelka vuoden 2014 lopussa oli noin 95 miljardia euroa, joka on 47 prosenttia bruttokansantuotteesta, ja lisäksi edelliseen vuoteen oli lähes 5,5 miljardia euroa.

Kun tätä kuviota katsoo, näkee sokea Reettakin, että huonoon suuntaan ollaan menossa, sellaiseen suuntaan, jossa, niin kuin edustaja Saarakkala sanoi, Kreikan tie odottaa. Tällä hetkellä Suomen talouskasvu on EU-maista samalla tasolla kuin on esimerkiksi Kreikalla ja Italialla. Meidän pitäisi ottaa mallia sellaisista maista kuin Iso-Britannia, jossa konservatiivihallitus juuri sai, sanotaanko, rökälevalivoiton. Miksi se vaalivoitto tuli? Oltiin tehty kliseisesti sanottuna vastuullista talouspolitiikkaa, saatu sopeutettua valtion menoja, ja äänestäjät huomasivat sen, huomasivat, että työtä oli syntynyt, ja palkitsivat sen uudella viisivuotiskaudella. Viiden vuoden aikana Britanniassa syntyi enemmän työpaikkoja kuin muissa EU-maissa yhteensä. Siinä on niitä maita, joista meidän pitää oppia ottaa.

Kun katsotaan vielä sivua 72 tästä vuosikertomuksesta, niin voidaan nähdä, että neljän vuoden aikana Suomen valtionvelan nimellisarvo on kasvanut 20 miljardia euroa. Ei tällaisella tiellä voida missään tapauksessa jatkaa. Tulevan hallituksen täytyy tässä, kliseisesti sanottuna, kantaa vastuunsa, ja oli se kokoonpano mikä tahansa, lähteä taloutta rankalla kädellä sopeuttamaan. Muuten minun sukupolveni (Puhemies: Kaksi minuuttia!) ja minun lapseni maksavat sen laskun, arvoisa puhemies, mikä tästä tulee.

14.57 Ilkka Kantola sd: Arvoisa puhemies! Keskusteltavana on hallituksen vuosikertomus 2014. Oikeampi otsikko kirjaselle olisi Hallitusten vuosikertomus, onhan viime vuonna hallitusvastuuta kantanut kaksikin hallitusta: Kataisen ja Stubbin hallitukset.

Nostan esiin muutaman positiivisen havainnon ja muutaman kriittisen kysymyksen kertomuksen ulkopolitiikkaa koskevasta osiosta, josta edustaja Heinonen Lopelta jo melko laajasti puhuikin.

Viime vuoden ulkopolitiikkaa koskevia tapahtumia leimaa tietysti ennen muuta keväällä kärjistynyt Ukrainan kriisi. Sisäisesti hajanaisen — mikä sittemmin ilmeni — Ukrainan EU-lähestymisprosessi päättyi eri vaiheitten jälkeen laajoihin ja väkivaltaisiin mielenosoituksiin Maidanilla. Sisäiset konfliktit, Ukrainan sisällä siis, johtivat lopulta presidentti Janukovyšin maastapakoon ja hallitusvallan vaihtumiseen erinäisten kuvioiden jälkeen.

Ukrainan levottomuudet johtivat muutoksiin myös maan ulkopuolella. Ne johtivat uudenlaiseen aktiivisuuteen Venäjän puolelta Ukrainan suuntaan. Venäjä rikkoi omilla operaatioillaan kansainvälisiä sopimuksia muun muassa ottaessaan haltuunsa Ukrainalta Kri-

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

min niemimaan, vaikka siellä kansanäänestys taustalla olikin, mutta yhtä kaikki, kansainvälisiä sopimuksia Venäjä rikkoi.

Ukrainan kriisin ja siihen liittyvien Venäjän toimien takia EU:n ja Venäjän suhde muuttui, voi sanoa, dramaattisesti. EU:n jäsenvaltiot, Suomi niiden mukana, tuomitsivat selkein sanoin Venäjän toiminnan, ja sen valtiot päättivät asettaa Venäjään kohdistuvia pakotteita osoittaen näin paheksuntansa Venäjää kohtaan — kukaan ei haikaillut aseellisen ilmaisun suuntaan EU:n puolella. Tavoitteena oli näillä pakotteilla saattaa Venäjä neuvottelupöytään etsimään kriisiin poliittista ja diplomaattista ratkaisua aseiden käytön sijaan.

Kun ajattelemme Suomen lähihistoriaa, niin tilanne on tietysti dramaattisesti uusi ja osittain seuraus siitä, että olemme EU:n jäsenvaltio. Ensimmäisen kerran sotien jälkeen Suomi liittyi Venäjän-vastaiseen poliittiseen rintamaan selkeästi. No, Suomella on ollut omia intressejään valvottavana tietysti Venäjän-suhteessaan, on ollut ja tulee olemaan, eikä vähiten kaupallisella puolella, ja nämä meitä tietysti askarruttivat, miten meidän kaupallisen yhteistyön käy, miten tämä koskettaa Suomea, kun olemme mukana näissä pakotteissa. Oli odotettavissa, että pakotteet ja niistä seuraavat vastapakotteet jossain määrin heikentävät Suomen viennin mahdollisuuksia Venäjän-kaupassa. Iso kysymys, kun meillä työllisyys muutenkin on heikentynyt.

Hallituksen kertomuksessa — ja tämä on hyvä asia — kuvataan selkeämmin kuin oikeastaan muualla, mitä olen nähnyt, Suomen tavoitteita ja onnistumisia neuvotteluissa pakotteiden sisällöstä. Täällä selostetaan, sivulla 36, miten Suomi osallistui pakotepolitiikan valmisteluun läheisessä yhteydessä muiden jäsenvaltioiden, komission ja Euroopan unionin ulkosuhdehallinnon kanssa. Vaikuttamistyö pohjautuu laajoihin selvityksiin sekä rahoituslaitosten että liike-elämän kanssa käytyihin keskusteluihin, ja täällä kerrotaan, että Suomen kaupalliset ja taloudelliset intressit tulivat neuvotteluissa hyvin huomioiduiksi. Siis me lähdimme neuvotteluihin kertoen myös meidän omat intressimme, emme ikään kuin vain kuittaamaan sitä, mitä isot EU-jäsenvaltiot päättävät, vaan myös tuoden esiin omat intressimme. Ja nämä intressit tulivat kohtuullisesti huomioiduiksi.

Yhteistyö elinkeinoelämän kanssa oli tiivistä myös pakotteiden täytäntöönpanoon liittyvissä neuvonta- ja lupa-asioissa. Täällä kerrotaan esimerkkinä, että Suomi ei kannattanut rajat ylittävän yhteistyön ohjelmien sisällyttämistä Venäjää vastaan suunnattuihin painostustoimiin, kun Suomi korosti, että ohjelmien tarkoituksena on kuitenkin edistää raja-alueiden kehitystä, toimivaa ja turvallista EU:n ulkorajaa sekä kansalaistason yhteyksiä. Korostimme näitä asioita omalta puoleltamme, kun näitä pakotteita mietittiin. Ja tässä todetaan — minusta hienosti, kirkaasti: EU-maat päättivät jättää nämä yhteistyöohjelmat pakotteiden ulkopuolelle.

Suomi on ollut aktiivinen. Suomi on osallistunut pakotteiden määrittämiseen. Suomi on vaikuttanut omasta näkökulmastaan ja onnistunut vaikuttamaan.

Arvoisa puhemies! Tähän ulkopoliittikaosioon, nimenomaan Ukrainan kriisi -osioon, olisi kaivannut edes alustavaa analyysia, arvioita taustoista, jotka johtivat Ukrainan kriisiin. Tuollainen analyysi olisi tärkeätä siksi, että jokaisesta kriisistä, jossa joudumme olemaan osapuolena, niin kuin tässä kriisissä, tulisi voida myös oppia jotain. Toivottavasti tällainen analyysi EU:n puolelta, tai miksei Suomen puolelta, jossain vaiheessa tehdään ja julkaistaan.

Arvoisa puhemies! Ulkoministeriön hallinnonalalla leikkaukset ovat johtaneet edustustoverkon heikentymiseen. Ulkoasiainvaliokunta on säännönmukaisesti ilmaissut huolensa tästä. Valiokunta on toistuvasti vedonnut edustustoverkon turvaamisen puolesta.

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

Edustustoilla on monia suomalaisten kannalta tärkeitä tehtäviä: Ne palvelevat ulkomaila asuvaa tai siellä matkailevaa väkeämme. Toiseksi, hyvää resursointia: korkean asiantuntemuksen omaava edustustoverkko on keskeinen väline ulkopoliittikkamme ja diplomaattisuhteiden, diplomatian hoitamisessa. Kolmanneksi — ja tästä ehkä eniten on puhuttu ulkoasiainvaliokunnassa viime kaudella — edustustoverkolla on keskeinen merkitys Suomen ulkomaan viennin edistämisessä. Edustustojen kautta välittyvät kaupalliset yhteydet, ja pohjatyö niiden syntymisen eteen on avainasemassa, kun etsimme keinoja Suomen nostamiseen vientivetoisen kasvun avulla, niin kuin nyt pitäisi onnistua tekemään.

On tärkeätä, että edustustojen toimintaa ja toimintamallia on nyt ryhdytty kehittämään, vaikka rahalliset säästöt painavatkin päälle. Kertomuksessa kerrotaankin, miten vuoden 2015 alusta voimaan tullut lakimuutos mahdollistaa uusia toimintamalleja, joilla pystytään tehokkaasti toimimaan pienemmilläkin resursseilla. Kehittämistyön painopiste vuonna 2015 tulee olemaan, kuten kertomuksessa todetaan, ulkoasiainministeri Tuomiojan loka-kuussa 2014 asettamassa Suomen edustautumisen tavat ja mallit -hankkeessa. Tämä hanke on tärkeä. Sille on syytä antaa kaikki tuki. — Kiitos.

15.04 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Hyvin mielenkiintoisia ja hyviä puheenvuoroja on kuultu täällä Suomen valtiontalouden tilasta, myös turvallisuusnäkökulmasta. Haluaisin kuitenkin nostaa yhden yksittäisen näkökulman esille tästä hallituksen vuosikertomuksesta, joka löytyy näistä verotulopuolelta ja koskee tupakkaveroa.

Valtiohan sai tupakkaveroja lähes 790 miljoonaa euroa 2014. Tässä kertomuksessa kuitenkin kiinnitetään huomiota siihen, että tupakkaveron tuoton pieneneminen johtui tupakkayhtiöiden varautumisesta vuoden 2014 alun korotukseen. Tällöinhän tupakkavero tuotti vähän enemmän sitten 2013, mutta 2014 tuloarviota jouduttiin pienentämään 68 miljoonaa euroa. Nythän meillä on samanlainen tilanne edessä, kun uusi hallitus on nostamassa tupakkaveroa, että nämä yritykset varautuvat siihen ennalta ostamalla varastot täyteen tupakkaa, jotta he selviävät seuraavan vuoden tai jopa puolitoista vuotta ilman tätä korotusseuraamusta.

Suuret kansalliset yritykset kyllä osaavat välttää tämän verojen maksamisen parhaalla mahdollisella tavalla, mutta mihin pystyvät tavalliset kansalaiset? Mikä heidän osansa on? Jos lakia veron osalta muutetaan elikkä veroa korotetaan, se tulee voimaan tavallisella veronmaksajalla heti, kun laki tulee voimaan. Elikkä esimerkiksi Yle-veron kohdalla tai arvonnäköveron kohdalla tavallinen kuluttaja joutuu kiltisti maksamaan sen, ja siinä mielessä tällainen kikkailu on hiukan eriarvoistavaa tavallista veronmaksajaa kohtaan.

Toivonkin, että tuleva hallitus jälkiveron tai jonkin lisäveron keinoin puuttuu tällaiseen verokikkailuun, koska näinhän ovat toimineet myös monet EU-maat tilanteessa, jossa ne havaitsevat yritysten verosuunnitelmia, joiden tarkoitus on välttää veronkorotuksia.

15.06 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Täällä edustajat Elo ja Saarakkala viittasivat Kreikan tiehen, ja minusta on ehkä syytä tarkentaa, mitä Kreikan tie oikeastaan tarkoittaa.

Jos tarkastellaan Kreikan taloudellista tilannetta tällä hetkellä, niin ennen kaikkea siinä ovat ongelmien taustalla nämä rajut ja ylimitoitettut menoleikkaukset, mitä Kreikassa on tehty, joiden seurauksena julkinen velka ja työttömyys lähtivät erittäin voimakkaaseen kasvuun. Eli se kysymys, mikä minun mielestäni tämän hallituksen vuosikertomuksenkin perusteella meidän pitää asettaa myöskin Suomessa, on se, että miksi velkaantuminen edelleen jatkuu ja kasvaa näistä tehdyistä sopeutustoimista ja veronkevennyksistä huolimatta.

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

Ja meidän analyysi siinä on se, että tämä hallituksen ongelman määrittely on ollut vääränlainen, eli liikaa on painotettu näitä työmarkkinoiden rakenneongelmia ja rakennepuolta ja liian vähän huomiota on kiinnitetty siihen suhdannekuoppaan, missä Suomikin on tällä hetkellä, ja niihin suhdannepoliittisiin ongelmiin, mitä on olemassa koko Euroopassa tällä hetkellä.

Lopuksi, kun edustaja Elo sanoi, että tällä tiellä ei voi enää jatkaa, ilmeisesti viitaten hallituksen vuosikertomukseen, niin ainakin minun saamieni tietojen perusteella nimenomaan tällä samalla tiellä ollaan jatkamassa tämän uuden hallituksen johdolla, eli nimenomaan sopeutustoimien ja menoleikkausten tiellä.

Toinen varapuhemies Ben Zyskowicz: Kiitos, edustaja Andersson, ja seuraavaksi kansanedustaja Timo Heinonen Lopelta.

15.08 Timo Heinonen kok: Arvostettu puhemies! Edustaja Kantola puhui pakotteista oman puheenvuoroni jälkeen. On totta, että meillä on yhteiset pakotteet, mutta yksi asia, missä olemme kyllä Euroopan unionissa tietyllä tavalla edunvalvonnassa epäonnistuneet, on se, että vaikka meillä on yhteiset pakotteet, joihin on tullut vastapakotteita, meillä ei ole tällä hetkellä, valitettavasti, toimivaa järjestelmää haittavaikutusten yhteisestä vastuunkannosta. Ja kyllä tosiasia on se, että suomalainen ruoantuottaja kantaa tällä hetkellä liian suuren siivun näiden pakotteiden vaikutuksesta, ja sitä pitäisi pystyä tulevaisuudessa tasamaan, jos tilanne ei muutu vakaammaksi ja palaudu normaaliksi, mitä itse omassa puheenvuorossani jo aiemmin epäilin, että näin ei tule käymään.

Arvoisa puhemies! Kiitosta täytyy antaa hallitukselle ja yleensä aiemmille hallituksille siitä, että Suomessa puolustuspolitiikka on hoidettu pitkäjänteisesti, että meillä ei lähdetty mukaan tällaisiin trendeihin, joihin esimerkiksi Ruotsissa lähdettiin, muuttamaan maan puolustusvoimia enempi kriiseihin perustuviksi joukoiksi, vaan meillä on varauduttu myös laajan reserviläisarmeijan kautta perinteisempiinkin uhkiin. Ja nyt nämä viimeaikaiset tapahtumat ovat osoittaneet, että tämä pitkäjänteinen tie on ollut oikea.

15.09 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Andersson esitti, että käytännössä lisäisimme elvytystä. Tässä on nyt vain se tilanne, että viime vuodet käytännössä vallanpitäjät ovat elvyttäneet elvytysvaran pois. Ja nyt, kun on tämä talouskurisopimus solmittu, myös vasemmistoliiton johdolla, jota sopimusta muuten Perussuomalaiset ei aikoinaan hyväksynyt ainoana eduskuntapuolueena täällä, niin tässä on nyt annettu käytännössä tämän sopimuksen noudattamisen tulkinta tämän salin ulkopuolelle, ja näin ollen me joudumme tekemään niitä toimenpiteitä joko vapaaehtoisesti tai sitten komission johdolla.

Minä itse näen, että on kuitenkin parempi, että me täällä eduskunnassa pyrimme tekemään omaehtoisesti nämä säästötoimenpiteet eikä anneta tässä valtaa enempää Brysseliin, missä vallansiirto tapahtuu. Jos emme tee niin, sieltä tulevat ne esitykset, joitten mukaan toimitaan. Eli siinä mielessä se Kreikan tie odottaa, koska Kreikkahan on nimenomaan ulkopuolisten toimijoiden ohjauksessa tällä hetkellä, ja minä en ainakaan halua sitä Suomen kohdalle tapahtuvan. Ja niin kauan kuin meillä ei omaa rahapolitiikkaa ole, niin tämä on nyt se tie, mikä on edessä. Sitten on eri asia, jos halutaan keskustella siitä, että halutaanko markka palauttaa. Mutta itse näen, että tietyllä tavalla tämä kuripolitiikka nyt tässä tilanteessa on kuitenkin pienempi paha kuin se, että me lisäämme yhteisvastuuta euroalueella ja

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

näin ollen lisätään liittovaltiokehitystä. Eli kyllä tässä on nyt vain otettava lusikka kauniiseen käteeseen.

15.11 Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Edustajat Elo ja Saarakkala puhuivat taloustilanteen haastavuudesta ja peräänkuuluttivat vastuullista talouspolitiikkaa. Haluaisin hieman tarkentaa ja hieman opponoida tätä ajatusta niin sanotusta vastuullisesta talouspolitiikasta.

Tässä on puhuttu Kreikan tiestä ja näin, ja me kuitenkin tiedämme, että suurilla leikkauksilla valtionvelka ei välttämättä vähene, ja päinvastoin Etelä-Euroopassa ollaan nähty ihan päinvastaista kehitystä. Eli kansalaisten ostovoiman romahduttaminen tulee vaikuttamaan pk-yritysten ja tavallaan kaikkien yritysten toimintaan, ja se tulee hidastamaan kotimarkkinoiden toimintaa. Tämän luulisi olevan aika tiedetty asia, mutta sitä ei nyt valitettavasti nähdä. Minusta on tosi kiinnostavaa nähdä, että itseään pienen ihmisen puolueena mainostava perussuomalaispuolue on innoissaan kokoomuksen ja keskustan kanssa tekemässä suuria leikkauksia, jotka tulevat tuntumaan tavallisten suomalaisten arjessa, ja on mielenkiintoista nähdä edustaja Saarakkalan EU-pelottelun mukaan tuomista. Nämä ovat kiinnostavia keskusteluja, mutta tämä hallituskausi tulee osoittamaan, kuka on pienen ihmisen puolella. — Kiitos.

15.13 Simon Elo ps: Edustaja Yanar, ei kannata mennä liikaa asioiden edelle, kyllä huomenna selviää, mitkä ne hallituksen linjaukset ovat.

Edustaja Anderssonia haluan tietysti aivan ensiksi onnitella päättyneestä Vasemmistonuorten puheenjohtajakaudesta. Huomaan, että nuorisojärjestöjen puheenjohtajina olimme eri mieltä ja kansanedustajina olemme yhä eri mieltä. En minä tarkoita sitä, että meidän täytyy jatkaa kaikessa talouspolitiikassa samaa linjaa kuin edellinen hallitus. Se, mitä tarkoitan, on se, että meidän pitää muuttaa siltä osin linjaa, että ei tällä tavalla vauhdilla voida ottaa valtiolle lisää velkaa. Tämä on se kestämaton tie, mitä tarkoitin, kun puhuin kestävämmämyydestä ja siitä Kreikan tiestä.

Kreikan tilannehan on siinäkin mielessä karmea, että mikä siellä tien päässä odotti, niin oli hyvänen aika Syrizan vaalivoitto. Eihän sellaista tietä halua kukaan käydä loppuun asti, ei Suomessa eikä muualla Euroopassa. Britannian linja on oikea. Tarvitaan sopeutusta, mutta tarvitaan myös talouskasvua ja sitä kautta työpaikkoja. Niin kuin Britanniassa on todella käynyt, paljon enemmän työpaikkoja kuin muissa EU-maissa yhteensä viime vuosien aikana. Siihen meidänkin pitää pyrkiä. Sillä tavalla tämä tuleva hallitus — jos ja kun se on se, mitä epäilen kokoonpanoltaan — saa jopa toisen kauden luottamuksen kansalaisilta.

15.14 Vesa-Matti Saarakkala ps: Herra puhemies! Kurikasta olen kotoisin, muuten.

Edustaja Yanar piti mielenkiintoisena allekirjoittaneen puheenvuoroa ja mielenkiintoisena myös tätä keskustelua, ja mielenkiintoista se varmasti onkin. Mutta vielä mielenkiintoisempaa on se, miten voi olla tilanne, että ensin eduskuntapuolue nimeltä vihreät hyväksyy EU:n talouskurisopimuksen, ja kun tuosta kuluu pari vuotta, niin teille tulee teitä uusia kasvoja tänne, jotka olette ihan eri mieltä tuon sopimuksen kanssa, jonka teidän puolue on hyväksynyt ja jota pitänyt hyvänä. Eli kyllä joku vastuu siinäkin on, miten puolue voi irtautua omista aiemmista kannoistaan. Ja tätä vastuuta ei minun mielestäni nyt tässä tilanteessa kyllä vihreä edustaja Yanar käytä parhaalla mahdollisella tavalla, koska teidän on

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

nimenomaan vastattava siitä, mitä te olette hyväksyneet täällä. Mehän tässä siivoamme nyt teidän jälkiänne, ja sitä siivoamista varmasti on tiedossa koko neljäksi vuodeksi.

Toinen varapuhemies Ben Zyskowicz: Kiitos, edustaja Vesa-Matti Saarakkala Kurikas-ta.

15.15 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Ihan vain tarkennuksena, että minä en usko, että kukaan täällä salissa haluaa, että Suomi joutuu tähän liiallisen alijäämän menettelyyn, ja olen myöskin itse asiassa samaa mieltä siitä, että tähän talouskurisopimukseen sisältyy erittäin merkittäviä ongelmia ihan demokratiankin näkökulmasta.

Mutta se, mistä meidän pitäisi käydä keskustelua, on siis se, missä näytöt ovat tällaisen sopeutuspolitiikan toimivuudesta tai kuripolitiikan toimivuudesta nimenomaan velkaantumisen vähentymisen näkökulmasta tai talouden tasapainoon saattamisen näkökulmasta. Eli nyt keskustellaan siitä, minkä tyyppisiin toimenpiteisiin me täällä Suomessa ryhdymme talouden vakauttamiseksi, ja itse ainakin näen erittäin isona uhkakuvana sen, että väärällä tavalla tehdyt ylimitoitettut menoleikkaukset tulevat lisäämään meidän julkista velkaa entuudestaan, kuten myöskin työttömyyttä.

15.16 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Olen kuunnellut tätä keskustelua mielenkiinnolla ja toteaisin vain sen, että mielestäni tätä Suomen taloustilannetta täytyisi lähteä hoitamaan siten, että ensimmäisinä vuosina tehtäisiin näitä leikkauksia ja sopeutustoimia. Loppukaudesta sitten voimme elvyttää, ja nämä isot hankkeet, sote-uudistus, myöskin kuntauudistus, täytyisi saada maaliin asti.

Olen huomannut näistä hallitusneuvotteluista sen, että onneksi se neljän vuoden jappasu ja vatulointi, mitä edellinen hallitus teki, on loppunut, se on taakse jäänyttä elämää. Tuleva hallitus tulee tekemään niitä päätöksiä, millä Suomi saadaan nousuun, ja me tulemme myöskin elvyttämään loppukaudesta, jotta tämä alkava talouskasvu saadaan tästä käyntiin ja sitä pystytään jatkamaan.

Sitten vielä vasemmistoliitolle. Kun vasemmistoliitto oli ainut puolue, joka näissä vaaleissa halusi tehdä tätä elvytyspolitiikkaa, halusi jatkaa Suomen velkaannuttamista, niin vasemmistoliitto ei kuitenkaan sitten itse toimi puolueena näitten omien ohjeittensa mukaisesti, vaan heti vaalien jälkeen ilmoitti, että puolueessa on yt-neuvottelut. Minä kyllä hiukan ihmettelen tätä menettelytapaa. Eikö pitäisi elää niin kuin opettaa?

15.18 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa herra puhemies! Todellakin tällä talouskurisopimuksellahan tehtiin merkittävä toimivallan siirto käytännössä Suomen eduskunnalta maan rajojen ulkopuolelle, ja siitä syystä itse vastustin sitä. En vastusta talouskuria mutta vastustan sitä, että nimenomaan ulkoistetaan tämä asia ja sitten odotetaan, että meitä ulkoapäin ohjataan, ja sitten vasta toimitaan. Mutta juuri sen takia, että näin ei nyt tapahtuisi, mielestäni tulevan hallituksen pitää itse nyt omaehtoisesti lähteä tässä toimimaan, jolloin-ka voisi sanoa, että demokratian hyvät periaatteet täyttyvät, eikä vain niin, että vedotaan sitten siihen ja odotetaan sitä, että meitä tavallaan lähdetään paimentamaan ja meille kerrotaan, mitä meidän pitää tehdä ja mistä leikata. Sitä tilannetta ei saa päästää syntymään.

Mielestäni euroalue on ongelmallinen tällä hetkellä ja varmasti tulevaisuudessakin, ja kun siellä on tämäntyyppisiä maita kuin Kreikka mukana, niin tällaiset puheet, mitä esimerkiksi vasemmistoliitto täällä on nyt edustanut, ovat niin kuin bensaa heittäisi liekkei-

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

hin, että antakaa palaa vain siellä Kreikassa, että tällä lailla saatte talouden kasvuun. Mielestäni se aiheuttaa lähinnä moraalikatoa, ja siinä suhteessa tämä euroalue on täysin epäoptimaalinen, mutta jos siinä nyt halutaan olla, niin silloin tietyllä tavalla ilman muuta Suomen on oltava esimerkillinen ja näytettävä, että me emme ainakaan ole sitä moraalikatoa tässä lisää ruokkimassa.

15.20 Hanna Sarkkinen vas: Arvon puhemies! Täytyy kyllä Ville Vähämäkeä onnitella päivän epä-älyllisimmästä argumentista, että kuten, Ville, tiedät, niin puolueen talous on kuin kotitalous, eli tuloihin pitää menot sopeuttaa. Ei voi elvyttää puoluetoiminnan tasolla, aivan kuten kotitaloudetkaan eivät varsinaisesti voi niin kuin julkista taloutta elvyttää. Kun puoluetuki tippuu, niin sen mukaisesti on sitten elettävä.

Mutta valtiontalous ei ole kuin kotitalous. Se on eri asia. Valtiontaloudessa on paljon enemmän liikkumavaraa, ja valtioiden elinkaari on käytännössä loputon, ja voidaan tehdä järkevää suhdanepolitiikkaa. Me emme halua velkaantua vasemmistoliittona itsetarkoituksellisesti tietenkään, vaan haluamme, että Suomeen saadaan työtä. Ja me tarvitsemme kysyntää. Suomi ja Eurooppa elää kysyntälamassa. Elvyttävällä talouspolitiikalla voidaan luoda kysyntää, joka luo työtä ja kasvua. Ja kun meillä on työtä ja kasvua, niin me saamme silloin myös sitä velkaa maksettua pois. Suomen valtiontalouden ja Suomen yhteiskunnan suurin ongelma on työttömyys. Eli haluamme järkevää ja työllistävää suhdanepolitiikkaa, ja sitä kautta sitten saadaan maksettua myös ne velat pois.

15.21 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Sarkkinen puhui hyvin näistä puoluetoimiston ja valtiontalouden aika isoistakin eroista, enkä olisi itsekään uskonut kuulevani tai törmääväni tähän kommenttiin tässä salissa.

Edustaja Saarakkalalle sanoisin vielä, että edelleen odotan vastauksia siihen, missä ovat näytöt tämän leikkauspolitiikan toimivuudesta. Kun puhutaan euroalueesta, niin se on erinomainen esimerkki siitä, kuinka tällaiset ylimitoitettujen julkisten menojen säästöt taantumatilanteessa nimenomaan ovat johtaneet korkeaan työttömyyteen ja erittäin heikkoon talouskasvuun. Ja tämä on nimenomaan se ongelma, johon vasemmistoliitto omalla talouspoliittisella linjallaan haluaa vastata, julkisinvestointien lisäämisellä.

Ja jos moraalikadosta haluaa puhua Euroopan taloustilanteeseen liittyen, niin kyllä se ennen kaikkea koskee silloin eurooppalaista pankkisektoria ja sitä tosiasiaa, että yksi merkittävä tekijä eurokriisin taustalla oli meidän yksityisen velan liiallinen määrä.

15.22 Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Täällä käyty keskustelu on hyvä esimerkki siitä, kuinka talouskeskustelu on tavallaan lastenkengissä sekä suomalaisessa keskustelussa että täällä eduskunnassa. Kansantalous ei ole kotitalous — täältä tuli hyviä kommentteja äsken. Kannattaisi muistaa, että leikkaamalla valtionvelan suhde ei välttämättä alennu. Kuten äsken sanoin, Etelä-Euroopassa itse asiassa nämä suuret leikkaukset korreloivat bkt:n laskun kanssa. Niihin kannattaa myös perehtyä.

Minä toivoisin, että meidän oma hallitus täällä Suomessa tekisi järkevää talouspolitiikkaa, joka saisi meidän velkasuhteen laskemaan eikä nousemaan. Pahoin pelkään, että tulevat toimet, joissa puhutaan 4 plus 2 miljardin leikkauksista, tulevat vahingoittamaan kotimarkkinoita. Toivon, että niin ei käy. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

15.24 Vesa-Matti Saarakkala ps: Herra puhemies! Edustaja Sarkkinen kertoi, että valtiontalous ja kotitalous ovat kaksi eri asiaa — aivan, totta, mutta silloin kun puhutaan valtiontaloudesta EU-yhteyksissä, niin silloin puhutaan koko euroalueesta, ja euroalueella on yhteinen rahapolitiikka, mutta ei käytännössä yhteistä talouspolitiikkaa, ja silloin jos te haluatte tämän tyyppistä elvyttävää politiikkaa, mitä te esitätte, niin sehän johtaa EU-liittovaltion, koska se edellyttää sitä, että se talouspolitiikka käytännössä koordinoidaan hyvin vahvasti euroalueen ytimestä. Sitä en ainakaan itse voi allekirjoittaa, sillä se tuhoaa perinteisen kansanvallan ja siten on väärä tie. Tässä on meillä perustavaa laatua oleva näkemysero.

Ei varmasti ole mitenkään erityisen miellyttävää tämä leikkaaminen, mikä tässä on edessä, ja se ei varmasti tuo heti niitä tuloksia, mutta kyllä se vain niin on, että tämä tilanne ja tämä velkaantuminen on nyt käännettävä. On otettava huomioon myös se, että vaikka Suomi saa vielä tällä hetkellä matalalla korolla velkaa, niin se tilanne voi kuitenkin muuttua. Mielestäni siihen tilanteeseen ei saa Suomea päästää, että meidän korot lähtisivät kestämatömälle tasolle. Aina se vaara kuitenkin on olemassa, joten mielestäni silloin pelataan kylä upporikasta tai rutiköyhää, mikäli sille tielle lähdetään.

15.25 Ville Vähämäki ps: Puhemies! Niin, kyllähän se on yleisesti tiedossa, että valtiontaloutta tulee hoitaa toisella tavalla kuin kotitalouksia tai sitten puolueiden talouksia. Mutta itse asiassa valtioiden tulisi joka vuosi velkaantua hiukan lisää, ja se optimaalinen velanottoaste on noin puolet bkt-kasvusta. Tämähän itse asiassa kääntää laskuun tämän velka—bkt-suhteen. Eli siis toisin sanoen: jos Suomi pääsee sille talouskasvun tielle, jossa bkt lähtee nousemaan, niin me tiedämme sen optimaalisen velanottoasteen myöskin silloin. Mutta nyt ongelma on vain siinä, että jos me elvytämme liiaksi, niin kuin vaikka silloin vuonna 2008 kävi — meidän elvytimme kansantaloutena noin puolet liikaa kuin mitä meidän olisi oikeasti pitänyt elvyttää — niin silloin me velkaannumme kansantaloutena liikaa emmekä saa sitä elvytyshyötyä niinkään kansantalouteen, vaan lähinnä vain meidän tuotantopotentiaali kasvaa.

Tässä on itse asiassa tosi hyvää keskustelua ollut sekä vasemmistoliitolta että myöskin muualta siitä, mitkä nämä Suomen kansantalouden pahimmat ongelmat ovat. Omasta mielestäni meidän pahin ongelma on se, että meillä työn tuottavuus on vuodesta 2008 lähtien pysynyt samalla tasolla, kun se kasvoi 1980-luvun alkupuolelta tasaisesti vuoteen 2008 asti. Nyt itse asiassa, jos vielä katsotaan niitä työtunteja, mitä yhteiskuntaan on tehty, ne ovat pysyneet aika lailla samalla tasolla 1980-luvun alusta lähtien poislukien tietenkin 90-luvun alun lama, (Puhemies koputtaa) jolloin työtunnit tipahtivat huomattavasti. Mutta mielestäni työn tuottavuus on se Suomen pahin ongelma, (Puhemies: 2 minuuttia!) ja tähän, puhemies, onneksi meidän uusi hallitus on ottanut hyvän linjan. — Kiitos.

15.27 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Lyhyt kommentti vielä rahaliitosta ja rahaliiton rakenteesta.

Euro nykymuodossaan on jo tiettyssä mielessä liittovaltiomainen rakenteeltaan. Eli siinä on vain kaksi vaihtoehtoa, jos näkee tässä nykyisessä rahaliitossa ongelmia, joko pyrkii uudistamaan olemassa olevia rakenteita ja niiden puitteissa harjoitettua politiikkaa tai sitten kannattaa niiden rakenteiden purkamista kokonaan ja eurosta eroamista, ja sellaista kantaa ei minun tietääkseni perussuomalaisilla ole. Vasemmistoliitolla sen sijaan on kanta, joka ei liity toimivaltuuksien lisäämiseen eli liittovaltiokehityksen voimistamiseen

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

vaan nimenomaan tämän talouspoliittisen linjan muuttamiseen eli tämän talouspolitiikan sisällön korjaamiseen, johon sitten linkittyvät nämä meidän näkemyksemme Euroopan keskuspankin mandaatin muuttamisesta esimerkiksi ja myöskin euromaiden kauppataasepätasapainojen tarkemmasta seuraamisesta.

Sitten mitä tulee työn tuottavuuden muutoksiin, niin haluan lyhyesti vain huomauttaa, että siinä ovat keskeisesti taustalla myöskin ne muutokset, mitä on tapahtunut suomalaisessa elinkeinorakenteessa myöskin teollisuuden puolella, missä esimerkiksi palvelualojen merkitys, joilla työn tuottavuus on matalampaa kuin esimerkiksi tietyillä muilla vientiteollisuuden aloilla, on kasvanut.

15.29 Katja Hänninen vas: Arvoisa puhemies! Mielenkiintoista keskustelua on tässä käyty hallituksen vuosikertomuksen yhteydessä edelliseltä vuodelta.

Tässä nostaisin esille, kun tässä nyt kerran vaaleistakin käytiin keskustelua, että minkälaiset vaaliohjelmat milläkin puolueella on ollut, ja tässä syytettiin, että vasemmistoliitto on halunnut työllisyyttä parantaa elvyttämällä, että se ei ole oikea tie eikä oikea linja joidenkin mielestä. Meidän puolueemme on nähnyt tässä, mihin leikkaukset ovat johtaneet: ostovoima on supistunut, työllisyysluvut ovat karua luettavaa, massatyöttömyys uhkaa. Meidän mielestämme meidän tärkein tehtävämme on se, että turvataan riittävät peruspalvelut kaikille, ja myös se, että olisi perusturva riittävällä tasolla. Sen takia nämä leikkauslistat eivät kuuluneet ihan oikein meidän vaaliohjelmaamme.

Mutta sen sijaan kysyisin perussuomalaisten edustajilta, että teidän lupasitte äänestäjillenne, että autovero poistetaan. Onko näin, että Suomella tosiaan on varaa tällaisiin verohelpotuksiin tässä taloudellisessa tilanteessa? Ja entäs valtionosuuksien leikkaukset, jotka kohdistuvat suoraan kuntiin ja kuntatalouteen? Kunnat joutuvat sitten sopeuttamaan ja nostamaan niin sanottua kunnallisveroaan, joka on tasavero, ja sitä kautta sitten leikkaamaan peruspalveluista. Vanhuspalveluista tullaan todennäköisesti leikkaamaan, jos esimerkiksi henkilöstömitoituksista lähdetään tinkimään. Miten käy meidän peruskoulujärjestelmän, opetuksen laadun ja sisällön? Näihin vastauksia saamme todennäköisesti huomissa, mutta myös teillä oli tällaisia suuria lupauksia äänestäjillenne, että verotusta tältä osin kevennettäisiin.

Lisäksi tämä varallisuusvero: Täällä on paljon puhuttu tällaisista talkoista, että nyt vaaditaan kaikilta tällaista kriisitietoisuutta, että myös pienituloiset pistetään kyykkyy, kun indeksit jäädytetään. Mutta entäs suurituloiset, ovatko he tulossa vastaan? Kiristetäänkö suurituloisten verotusta, palautetaanko varallisuusvero? Saapa nähdä. Perussuomalaiset ainakin ovat kovasti kentällä huutaneet, että (Puhemies koputtaa) me tarvitsemme varallisuusveron takaisin.

15.31 Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Saarakkala sanoi, että elvyttävää talouspolitiikkaa voi tavallaan tehdä vain tulonsiirtounionin tilanteessa, ja haluaisin tietää, mihin tämä perustuu. Toinen hieman outo kommentti oli edustaja Vähämäen kommentti, joka koski tätä optimaalista velanottoastetta. Mihin tämä oikein perustuu? Taloustieteilijänä on hyvin hyvin vaikea muistaa mitään tällaista teoriaa.

Minä sanoisin näin, että jos me oikeasti viittaamme tutkimuksiin, niin viitataan tutkimuksiin. Esimerkiksi De Grauwe ja Ji 2012 tekivät tarkastelun Etelä-Euroopan leikkauksista ja bkt:n laskusta. Sitä kannattaa vilkaista. Siellä näkyy todella suuri korrelaatioaste. Minä voin vaikka lähettää linkin.

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

Toinen tutkimus, joka kertoo elvytyksestä ja sen tehosta, on vuodelta 2013 venäläissyntyisen amerikkalaisen taloustieteilijän, jonka nimeä en muista, tekemä. Elvytys on paljon tehokkaampaa nollakasvun tai taantumien oloissa.

Kannustan tutustumaan näihin, jotta voidaan saada parempaa talouskeskustelua. — Kiitos.

15.32 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa herra puhemies! Kyllä perussuomalaisten EU-kanta on se sama, mikä on aina ennemminkin ollut, että me emme liittovaltion tietä kannata vaan haluamme mieluummin sitten purkaa sääntelyä siltä osin. Se tie sitten parhaimmassa tapauksessa johtaa itsenäiseen rahapolitiikkaan takaisin, mutta politiikkaa tehdään kuitenkin ajassa, niin että ikävä kyllä kompromisseja on aina tehtävä, ja tässä mielessä en voi sanoa, että nyt tällä hetkellä ajaisimme esimerkiksi hallituksessa Suomen irtautumista rahaliitosta. Mutta kyllä se puolueen tavoitteena on kuitenkin, että liittovaltiota ei syvennetä.

Mitä tulee siihen, että te kannatatte vasemmistoliitossa nyt EKP:n mandaatin muuttamista eli te kannatatte, että tuollainen vaaleilla valitsematon toimielin, konklaavi, käytännössä hoitaisi Euroopan talouspolitiikkaa entistä itsenäisemmin, niin mielestäni tuo on kyllä hyvin epädemokraattinen linjaus.

Mitä tulee sitten tähän elvyttämiseen vielä, niin vaikka kuinka kulutuskysyntä on tärkeä asia, niin kotimainen kulutuskysyntä ei ole kuitenkaan se, mikä meidät tästä ahdingosta nostaa, vaan se on vientiteollisuus ja meidän tuotteet, joita meillä täällä Suomessa valmistetaan ja viedään ulkomaille. Tässä mielessä tämäntyyppinen elvytys, mitä esimerkiksi edustaja Hänninen tässä peräänkuulutti, se tie, on kyllä käyty loppuun.

Ja mitä tulee sitten näihin kuntien valtionosuuksien mahdollisiin tuleviin leikkauksiin, niin en tiedä, voi olla, että samaa tasoa jatketaan kuin viime vaalikaudella, mutta se taso, mikä viime vaalikaudella oli — hallitus, jossa vasemmistoliitto ja vihreät olivat mukana — oli kyllä ennennäkemättömän kova kuntien valtionosuuksien leikkauksissa. Kumuloituvat leikkaukset ovat huippuluokkaa, ja tässä mielessä te kannatte vastuun jo tällä hetkellä siitä ahdingosta, mikä monella pienituloisella on. Että turha tulla neuvomaan.

Toinen varapuhemies Ben Zyskowicz: Kiitos. — Keskustelupiirimme laajenee, seuraavaksi edustaja Joona Räsänen Lohjalta.

15.35 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä kun arvioidaan nyt edellisten hallitusten toimintaa vuosikertomuksen 2014 muodossa ja täällä on nyt aika paljon nimenomaisesti perussuomalaisten taholta syytelyä, että edellinen hallitus leikkasi liian vähän, niin muistuttaisin kuitenkin mieleen ne keskustelut, mitä ei tässä salissa vaan tuossa toisessa salissa viereisessä rakennuksessa käytiin viime kaudella. Kun perussuomalaiset oli oppositiopuolue, niin silloin huudettiin, että kun leikataan liian paljon. Onko se linja nyt muuttunut tässä, kun vaalit olivat ja vastuu näyttää alkavan painaa, että nyt ollaankin sitä mieltä, että enemmän pitäisi leikata?

Olisin nyt tässä varmistanut vielä, että olen sitten oikeissa tiedoissa ainakin itse: Kun täällä perussuomalaiset vaativat nyt leikkauksia, niin kai te sitten todella edelleen leikkaatte ja varsinkin leikkaatte nyt näistä meidän EU-jäsenmaksujen netto-osuuksista? Tehän muistaakseni lupasitte puolittaa ne tässä vaalien alla. Vieläkö tämä on Suomen leikkauslistalla? Eli kun tällä viikolla hallitusta nimitetään ja perussuomalaiset siellä ovat mukana,

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

niin pitävätkö perussuomalaiset lupauksensa ja leikkaavat meidän EU-jäsenmaksujen netto-osuuksia puoleen?

15.36 Simon Elo ps: Edustaja Räsänen: Itsekin olen joskus Lohjalla asunut — nykyään Espoossa — niin ymmärrän jotenkuten mielenliikkeitäsi. Malta edelleen sinäkin huomiseen. Kyllä nämä kaikki tiedot ovat esillä, ja sitten varmasti pääsette niitä ruotimaan, ja voisin sanoa, että todennäköisesti kritisoimaankin omasta näkökulmastanne.

Mitä tulee edustaja Hännisen kysymykseen yksittäisistä veroista, että lähdetäänkö keventämään, niin en ota yksittäisiin veroihin kantaa, mutta ilman muuta perussuomalaisena katson, että kokonaisveroastetta pitäisi pystyä keventämään, jotta talous saataisiin jälleen vetämään, sekä yrityselämän puolella koskien erityisesti vientiä että myös yksityisellä puolella. Tämä on yksi niitä syitä, miksi minä en ole vasemmistolainen, aivan selvästi.

Mitä tulee EU-kriittisyyteen, mitä tässä keskustelussa on nostettu esiin, niin tietysti vasemmistoliittoa pitäisi huolestuttaa se kehitys, mikä Euroopassa on, eli konservatiiviset ja EU-kriittiset voimat ovat nousussa. Britanniassa tuli vaalivoitto, voi sanoa maanvyörymävoitto. Puolassa valittiin uusi presidentti, ECR-ryhmän entinen meppi. Tanskassa käydään kohta parlamenttivaalit, Puolassa käydään parlamenttivaalit. Näyttää erittäin hyvältä sen linjan kannalta, mitä perussuomalaiset ja meidän ECR-euoparlamenttiryhmä edustaa, eli haluaa uudistaa EU:ta ja katsoa ne kortit ensin ja sitten miettiä sitä, että jos ei se onnistu, mitä tehdään sen jälkeen.

15.37 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Saarakkalalle vielä kommentti, että Euroopan keskuspankkihan on jo olemassa ja tekee ikään kuin jo nyt talouspolitiikkaa meidän puolesta, kuitenkin rajatulla mandaatilla, josta johtuen esimerkiksi se elvytys, mitä EKP:n kautta tällä hetkellä yritetään tehdä euroalueella, lähinnä on eurooppalaisen pankkisektorin elvyttämistä sen sijaan, että olisi mahdollista osoittaa suoraan lainoitusta jäsenvaltioille, jotka sitten pystyisivät käyttämään näitä talouskasvua, työllisyyttä lisääviin julkisinvestointeihin.

Ja jos Euroopan keskuspankin epädemokraattisuus huolettaa, niin voin lohduttaa edustaja Saarakkalaa sillä, että vasemmistoliitto minun tietääkseni on ainoa puolue, joka on esittänyt Euroopan keskuspankin ohjauksen demokratisointia, ja muun muassa teidän hallituskumppanit ovat olleet kovasti tätä meidän vaatimusta vastaan.

Sitten ehkä vielä edustaja Elolle: vaikka sinänsä pidän huolestuttavana, että oikeisto nousee, niin ehkä tämä huolenaihe on vielä suurempi muille oikeistopuolueille, se, että konservatiivioikeistopuolueet saavat lisää äänestäjiä, koska heidän äänestäjiltähän ne äänet tulevat eivätkä vasemmistopuolueiden.

15.38 Vesa-Matti Saarakkala ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Räsänen peräänkuulutti linjan pitävyyttä suhteessa edelliseen vaalikauteen. Edustaja Räsäselä tiedoksi, että teidän puolueen johdolla on tosiaan solmittu tämä talouskurisopimus tässä viime vaalikaudella. Nyt jos olette seuranneet tosiaan mediaa, niin sieltä on nyt ilmoitettu, että Suomen tuleva hallitus joutuu ne sotkut, mitä teidän puolueen hallituksessaolokaikana on syntynyt, nyt siivoamaan. Tällainen pieni tapahtuma tässä on nyt tämän toimivallan siirron seurauksena tullut, jonka teidän puolueenne on hoitanut eteenpäin. Siitä kyllä seuraa tietty vastuu aivan riippumatta siitä, mitä mieltä viime vaalikaudella on ollut, pitää kiinni niistä kansainvälisistä sopimuksista, mitä Suomi on tältä osin solminut, jotka ovat aivan olennaisia.

Punkt i protokollet PR 8/2015 rd

Pelkään kyllä, että tämä EKP:n mandaatin muuttaminen vasemmistoliiton ehdottamalla ja esittämällä tavalla olisi se lopullinen moraalikadon tie, että nyt olisi niin kuin piikki auki sitten maille sillä lailla, että suoraan maitten omia velkakirjoja ostettaisiin tuosta, että me voisimme laskea niitä liikkeelle. En kyllä pidä sitä hyvänä. Se on eri asia, jos olisi oma itsenäinen rahapolitiikka. Silloin siinä olisi se demokraattinen ohjaus. (Välihuuto) Silloin on demokraattinen ohjaus ja kansa pääsee rankaisemaan, jos politiikka on huonoa, mutta tästä eurotasolla tapahtuvasta moraalikadosta ei päästä edes rankaisemaan. Mutta tosin jonkun sortin rangaistushan tässä on sinänsä ollut tämä, että vasemmistoliiton kannatus ei kyllä viime vaaleissa tälle teidän linjallenne ollut kovin kaksinen, niin että onneksi meillä on sellainen asia kuin kansanvalta vielä.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till revisionsutskottet, som de övriga fackutskotten kan lämna utlåtande till senast 25.9.2015.